

Działalność kontrolna WIOŚ w Warszawie

Zadania kontrolne dla Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie zostały ujęte w uzgodnionym przez Wojewodę Mazowieckiego „Rocznym planie pracy Inspekcji Ochrony Środowiska w województwie mazowieckim na rok 2014”, jako cele operacyjne i wykonawcze na szczeblu krajowym i wojewódzkim. Celem wszystkich kontroli było sprawdzenie przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez kontrolowane podmioty.

W 2014 r. Główny Inspektor Ochrony Środowiska ustalił cele operacyjne o charakterze ogólnopolskim, do realizacji przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska. W związku z tym w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie były realizowane w ramach działalności kontrolnej wymienione poniżej cele kontroli.

Ogólnopolskie cele kontroli

1. Nadzór nad wypełnianiem wymogów ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymienione w Traktacie Akcesyjnym.
2. Sprawdzenie realizacji przez gminy zadań dotyczących zamykania składowisk odpadów komunalnych, zgodnie z wytycznymi określonymi w *Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2014r.*
3. Ocena wypełniania wymogów w zakresie postępowania z odpadami w tym z odpadami niebezpiecznymi.
4. Sprawdzenie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.
5. Sprawdzenie realizacji przepisów prawa na terenach zanieczyszczonych i zdegradowanych składowaniem niebezpiecznych odpadów przemysłowych.
6. Sprawdzenie przestrzegania wymagań wynikających z ustawy o bateriach i akumulatorach przez podmioty prowadzące działalność w zakresie wytwarzania, zbierania i przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów.
7. Sprawdzenie przestrzegania prawa i decyzji administracyjnych podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub do ziemi.
8. Sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji substancji i energii do powietrza.
9. Sprawdzenie wykonywania zadań określonych w programach ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, starostę oraz inne podmioty.
10. Sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji hałasu do środowiska.
11. Sprawdzenie przestrzegania przepisów przez podmioty używające czynników chłodniczych oraz dokonujące obrotu nimi pod kątem zastępowania SZWO czynnikami z grupy F-gazów.
12. Sprawdzenie przestrzegania przepisów dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin.
13. Sprawdzenie jakości danych dostarczanych przez prowadzących instalację w ramach *Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń.*

14. Sprawdzenie przepisów prawa w zakresie stosowania siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw.
15. Sprawdzenie przepisów prawa w zakresie stosowania siarki w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej.
16. Ocena wypełniania wymogów wzajemnej zgodności (cross-compliance) w gospodarstwach rolnych.
17. Sprawdzenie wyeliminowania z użytkowania instalacji i urządzeń zawierających powyżej 50 ppm PCB.
18. Sprawdzenie realizacji programu likwidacji „bomb ekologicznych”, w tym magazynów i mogiłników przeterminowanych środków chemicznych ochrony roślin.
19. Sprawdzenie realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom.
20. Sprawdzenie przestrzegania przepisów ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym w zakładach przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
21. Sprawdzenie przestrzegania przepisów ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.
22. Sprawdzenie przestrzegania przepisów prawa w stacjach demontażu pojazdów.
23. Sprawdzenie przestrzegania przepisów ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
24. Sprawdzenie funkcjonowania systemu międzynarodowego przemieszczania odpadów.
25. Sprawdzenie prawidłowości realizacji międzynarodowego przemieszczania odpadów z listy zielonej, w szczególności klasyfikacji przemieszczanych odpadów.
26. Sprawdzenie prawidłowości funkcjonowania instalacji przetwarzających i magazynujących odpady, do których są lub mają być przywożone, w szczególności odpady niebezpieczne z krajów spoza UE.
27. Sprawdzenie zgodności wyrobów z zasadniczymi wymaganiami przestrzegania Dyrektywy 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych.
28. Sprawdzenie zgodności wyrobów z zasadniczymi wymaganiami przestrzegania Dyrektywy 2000/14/WE w sprawie emisji hałasu do otoczenia przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń.

Zgodnie z wytycznymi GIOŚ, w 2014r. zrealizowano także ogólnokrajowe cykle kontrolne:

- „Przestrzeganie przez gminy przepisów ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz kontroli regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych RIPOK”. Szczegółowe informacje dotyczące realizacji cyklu przekazano do GIOŚ (przy pismach z dnia 18.12.2014r., znak CI-IN.7020.2.72.2014.MO i z dnia 31.12.2014r., znak MO.7021.16.2014.MP) oraz do Wojewody Mazowieckiego (przy piśmie z dnia 30.12.2014r., znak MO.7021.15.2014.MP);
- „Ocena wykonania zadań KPOŚK przez aglomeracje ≥ 2000 RLM, które osiągnęły lub mają osiągnąć oczekiwany efekt ekologiczny do dnia 31.12.2015r. wg stanu na dzień 31.12.2013r.”. Szczegółowe informacje dotyczące realizacji cyklu przekazano do GIOŚ (przy piśmie z dnia 03.11.2014r., znak IN.7020.2.58.2014.IZ);

- „Przestrzeganie przez wytwórców komunalnych osadów ściekowych przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach”. Szczegółowe informacje dotyczące realizacji cyklu przekazano do GIOŚ (przy piśmie z dnia 03.11.2014r., znak IN.7020.2.58.2014.IZ);
- „Kontrola organów samorządu terytorialnego w zakresie uchwalania programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych, o których mowa w art. 91 i 92 ustawy – Prawo ochrony środowiska, wraz z analizą obowiązków nałożonych na organy i podmioty korzystające ze środowiska”. Szczegółowe informacje dotyczące realizacji cyklu przekazano do GIOŚ (przy piśmie z dnia 30.06.2014r., znak IN.021.61.2014.MG);
- „Ogólnopolski cykl kontrolny przestrzegania przez prowadzących obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych przepisów ustawy z dnia 10.07.2008r. o odpadach wydobywczych”. Szczegółowe informacje dotyczące realizacji cyklu przekazano do GIOŚ (przy piśmie z dnia 03.10.2014r., znak RA-IN.7021.1.79.2014.KW).

Ponadto na polecenie Najwyższej Izby Kontroli zrealizowano kontrolę w ramach cyklu:

- „Postępowanie z odpadami medycznymi”, według wytycznych NIK, w zakresie postępowania z odpadami medycznymi w zakładach termicznego przekształcania zakaźnych odpadów medycznych”. Szczegółowe informacje dotyczące realizacji cyklu przekazano do GIOŚ (przy piśmie z dnia 20.05.2014r., znak OS-IN.7023.1.100.2014.WP).

W ramach działalności kontrolnej w 2014r. realizowane były przez WIOŚ w Warszawie także priorytety regionalne – cele przyjęte w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie:

1. Ocena przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje IPPC;
2. Ochrona stanu środowiska poprzez działania kontrolne, monitorujące oraz przeciwdziałające zagrożeniom środowiska;
3. Zapewnienie przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska.

W każdym przypadku, kiedy było to istotne dla wyników kontroli, wykonywane były pomiary emisji (w celu sprawdzenia warunków korzystania ze środowiska w przypadku kiedy nie jest prowadzony automonitoring lub jego wyniki budzą zastrzeżenia).

Ze względu na sporządzanie określonych sprawozdań z działalności kontrolnej, zgodnie z wytycznymi GIOŚ, biorąc pod uwagę kryterium zakresu przedmiotowego kontroli, WIOŚ w Warszawie na rok 2014 zaplanował następujące rodzaje kontroli:

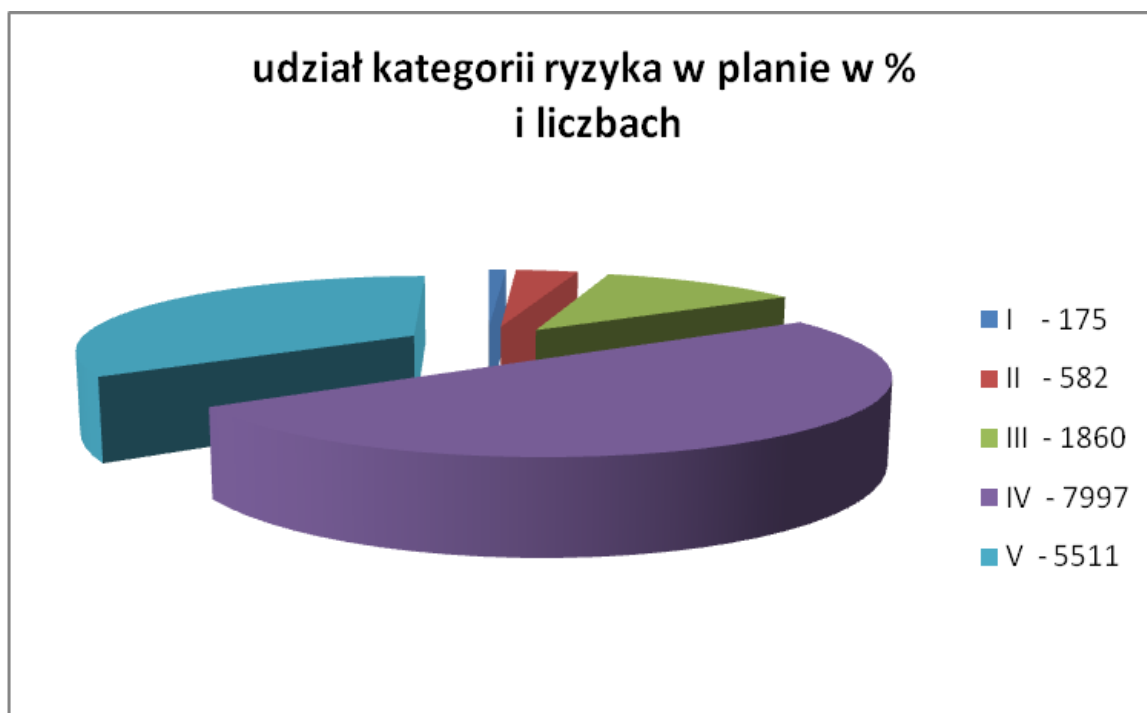
- kontrole kompleksowe obejmujące 3 i więcej przyjętych celów kontrolnych do realizacji na 2014r.,
- kontrole problemowe wybranych zagadnień, obejmujące 1 - 2 przyjęte cele kontrolne do realizacji na 2014r.

Jednostki kontrolne Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie mieszczą się w Warszawie (Wydział Inspekcji) i w 5 delegaturach z siedzibami w Ciechanowie, Mińsku Mazowieckim, Ostrołęce, Płocku i Radomiu (Działy Inspekcji). Wszystkie jednostki kontrolne realizowały ten sam zakres zadań na terenie objętym swoją właściwością.

Przeciętne zatrudnienie w jednostkach kontrolnych za 2014 rok (bez umów zawieszonych oraz tych, którym WIOŚ nie wypłaca wynagrodzenia) wynosiło 85,42 etatów inspektorów (w tym: 1 etat Naczelnik Wydziału Inspekcji, 1 etat Zastępca Naczelnika Wydziału Inspekcji, 5 etatów Kierownicy Działów Inspekcji).

W ewidencji WIOŚ w Warszawie wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. znajdowało się 16 125 zakładów, z których 4 422 kontrolowano w 2014 r. (w tym: podczas kontroli w terenie skontrolowano 1 758 zakładów, a kontrolami dokumentacyjnymi objęto 2 664 zakładów), co stanowi 27,4% wszystkich podmiotów, znajdujących się w ewidencji.

Działalność inspekcyjna WIOŚ w Warszawie prowadzona była zgodnie z Systemem Kontroli obowiązującym w Inspekcji Ochrony Środowiska, wspomaganym przez narzędzie informatyczne Informatyczny System Wspomagania Kontroli (ISWK). Zgodnie z Systemem zakłady przyporządkowane są do pięciu kategorii ryzyka (uzależnionych od stopnia oddziaływania na środowisko), z których kategorie I-IV objęte są planowaniem. Od kategorii ryzyka uzależniona jest częstotliwość kontroli. Dla kategorii I częstotliwość kontroli jest największa i wynosi co najmniej raz w roku, co wynika z obowiązku ustawowego kontroli lub skali oddziaływania zakładu na środowisko, w przypadku kategorii ryzyka II, III i IV kontrole planuje się odpowiednio co dwa, trzy i cztery lata lub rzadziej. Kategoria V z zasady nie jest uwzględniana w planowaniu.

Liczba zakładów w poszczególnych kategoriach w ewidencji WIOŚ w Warszawie w 2014r.

W porównaniu do 2013 r. liczba zakładów wpisanych do ewidencji WIOŚ w Warszawie wzrosła o 1 159 tj. o 7,7 %.

Liczba kontroli w terenie przewidzianych do realizacji w Planie kontroli na 2014r. wynosiła 1 418, w tym:

- kontrole kompleksowe: 293,
- kontrole problemowe: 1 125.

Podane liczby dotyczą planu rocznego po korekcie, przeprowadzonej po dwóch kwartałach 2014 r. Korekta dotyczyła zmian co do rodzaju i liczby zakładów zaplanowanych do kontroli. Przedmiotem wszystkich kontroli było sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska i decyzji (głównie pozwoleń) określających zakres i warunki korzystania ze środowiska.

W roku 2014 inspektorzy WIOŚ w Warszawie przeprowadzili łącznie 6 110 kontroli, w tym:

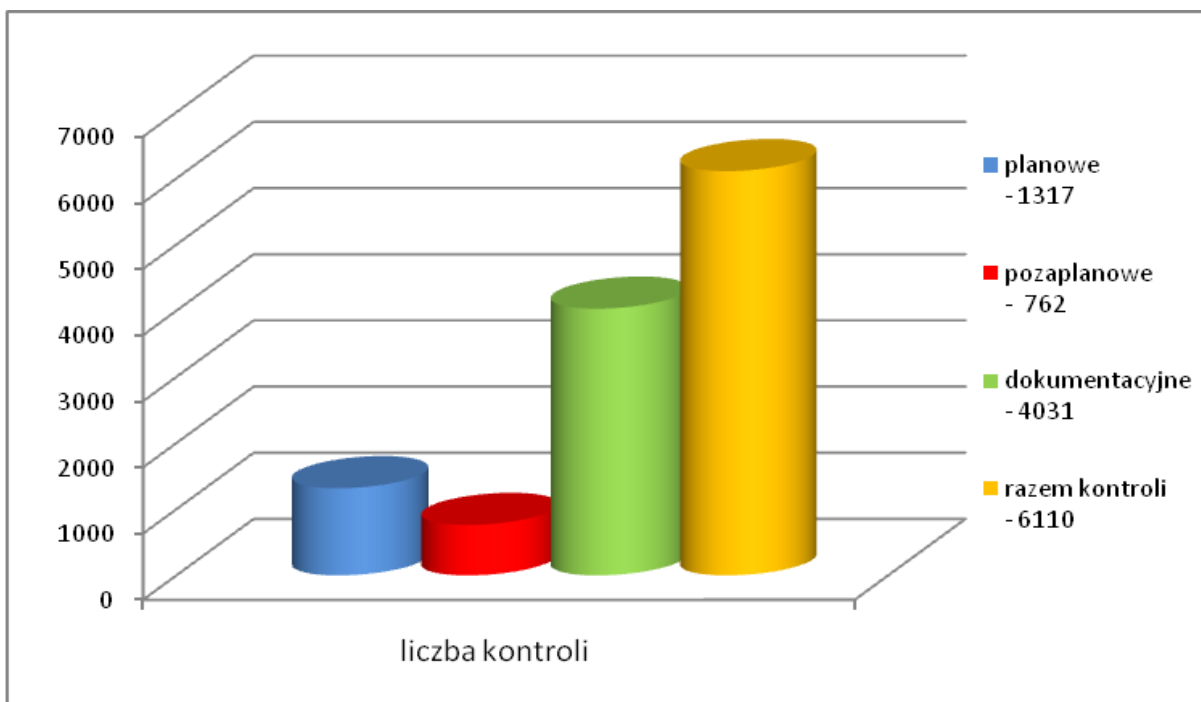
- kontroli planowych: 1 317,
- kontroli pozaplanowych: 762,
- kontroli dokumentacyjnych: 4 031.

W 2014r. nie zrealizowano łącznie 101 kontroli planowych, co stanowi 7 % łącznej liczby zaplanowanych kontroli 1 418 (plan po korekcie), w tym:

- kontrole kompleksowe – 21,
- kontrole problemowe – 80.

Przeprowadzono kontrole wszystkich funkcjonujących zakładów, których obowiązek corocznej kontroli wynika z mocy prawa (zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, zakłady przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego).

Głównymi przyczynami braku realizacji kontroli były likwidacja podmiotu oraz duża liczba wpływających do WIOŚ w Warszawie interwencji, a także wysoka liczba kontroli pozaplanowych.

Udział poszczególnych rodzajów kontroli w ogólnej ich liczbie w 2014r.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 1 152 zarządzenia pokontrolne, w których łącznie nałożono na skontrolowane podmioty 2 900 obowiązków. Realizacja zarządzeń pokontrolnych jest sprawdzana przez WIOŚ na bieżąco. Zakłady w zdecydowanej większości realizują zarządzenia pokontrolne w wyznaczonych terminach lub występują z umotywowanymi wnioskami o wyznaczenie nowego terminu ich realizacji. W przypadku braku realizacji zarządzeń, WIOŚ podejmuje działania dyscyplinujące zgodnie z kompetencją. Średni wskaźnik wykonania zarządzeń pokontrolnych w roku 2014 wyniósł 91%.

Niezależnie od czynności rutynowych, przewidzianych do realizacji w planie pracy, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie podejmował szereg działań, wynikających z potrzeb bieżących, jako reakcje na zdarzenia stwarzające potencjalne zagrożenie dla środowiska, skargi oraz interwencje zgłaszane przez społeczeństwo, a także sygnały medialne.

W okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2014 r. w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie załatwiono ogółem 1 064 wniosków o podjęcie interwencji.

W odniesieniu do 2013 r. (999), liczba załatwionych wniosków o podjęcie interwencji w 2014r. (1 064), wzrosła o 7%.

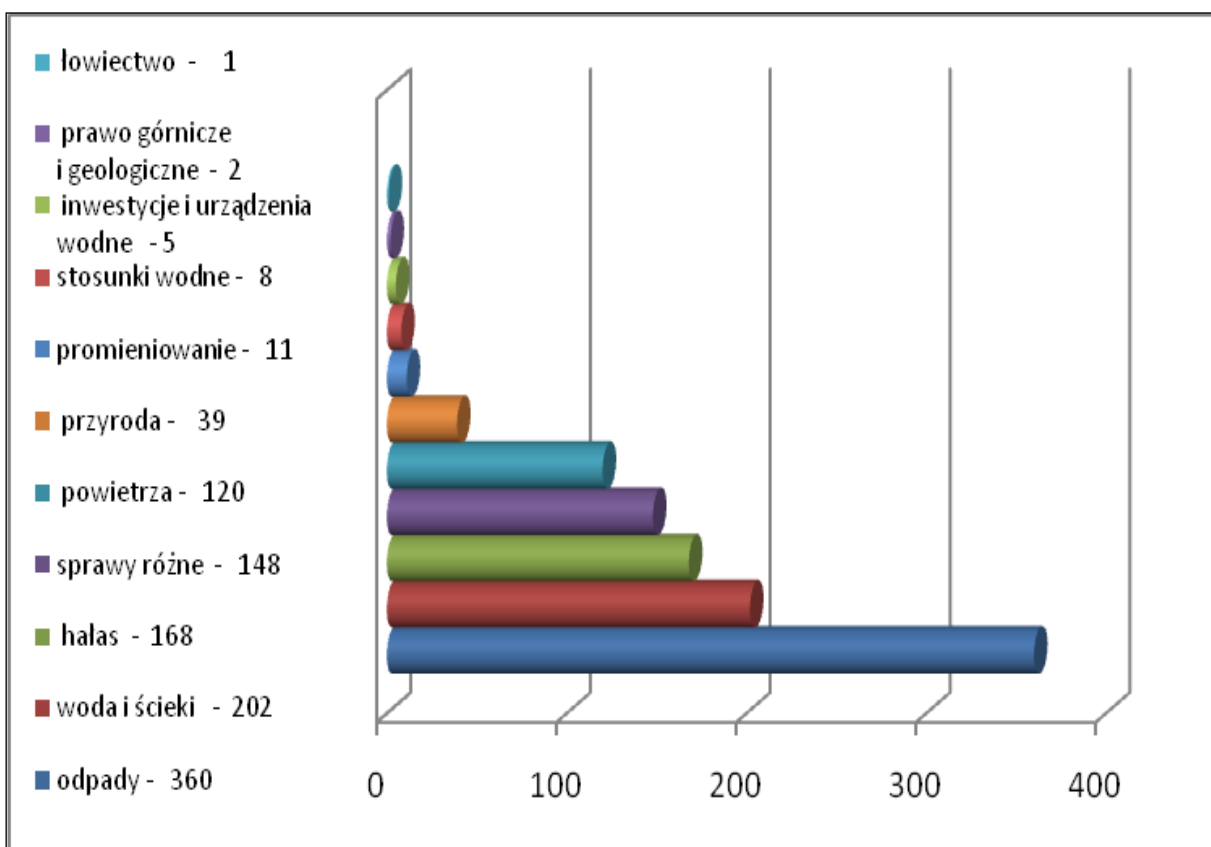
Najwięcej wniosków o podjęcie interwencji, jak co roku, załatwiono w Wydziale Inspekcji (257 wniosków, co stanowi 24% wszystkich załatwionych interwencji przez WIOŚ w Warszawie).

W WIOŚ w Warszawie najliczniejsze są interwencje dotyczące gospodarki odpadami - 360 interwencji (tendencja utrzymująca się od lat), co w 2014 r. stanowiło 33,8% wszystkich załatwionych interwencji (1 064). Sprawy związane z ochroną czystości wód (202) stanowiły 19,0% załatwionych interwencji, ochrony przed hałasem (168) – 15,8%, spraw różnych (148) – 13,9%, ochrony powietrza (120) – 11,3%, ochrony przyrody (39) – 3,7%, ochrony przed promieniowaniem (11) – 1,0%, stosunków wodnych i podtapiania gruntów (8) – 0,8%,

działalności inwestycyjnej i eksploatacji urządzeń wodnych (5) – 0,5% oraz związanych ze stosowaniem prawa geologicznego i górniczego (2) – 0,2% i łowiectwa (1) – 0,1%.

W 2014 r. nie wpłynęły do WIOŚ w Warszawie wnioski o podjęcie interwencji dotyczące spraw leśnictwa, spraw pracowniczych i mieszkaniowych.

Z łącznej liczby załatwionych interwencji wynoszącej 1 064, do dnia 31 grudnia 2014r. przekazano wg właściwości 346 (32,5%), we własnym zakresie załatwiono 718 spraw (67,5%).

Zakres tematyczny wniosków o interwencję wpływających do WIOŚ w Warszawie w 2014r.

Z wniosków o podjęcie interwencji, do załatwienia których właściwy był MWIOŚ, pozytywnie rozpatrzono wszystkie 718 wniosków. Z analizy wniosków o podjęcie interwencji wynika konieczność dalszego doskonalenia jakości załatwiania spraw przez WIOŚ w Warszawie, w szczególności w zakresie dotrzymywania wymaganej terminowości.

Natomiast biorąc pod uwagę znaczną liczbę wniosków o podjęcie interwencji wpływających do WIOŚ w Warszawie, które pozostają poza kompetencjami Inspekcji Ochrony Środowiska (na poziomie 32,5%) niezbędne jest dalsze rozpowszechnianie informacji o właściwości organów administracji rządowej i samorządowej.

W okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2014 r. do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie wpłynęło 16 skarg, co w porównaniu z rokiem 2013 (25 skarg), stanowi spadek o 36%. W okresie sprawozdawczym załatwiono 17 skargi, w tym 3, które

wpłynęły w 2013 r. (termin jej załatwienia nie upłynął do dnia 31 grudnia 2013 r.) oraz 14 skargi, które wpłynęły w 2014 r. Z 17 załatwionych skarg 6 przekazano wg właściwości, 11 skarg dotyczyło działalności WIOŚ w Warszawie i zostały one załatwione we własnym zakresie, w tym 8 negatywnie, 2 sposób załatwienia inny i 1 pozytywnie. Termin załatwienia 2 skarg nie upłynął do dnia 31 grudnia 2014 r. Tematyka skarg dotyczyła głównie nieprawidłowych, zdaniem składających skargi działań interwencyjnych i ich efektów. Skargi zasadniczo związane były z konkretnymi sprawami prowadzonymi przez organy administracji w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska, nie miały one charakteru ogólnego. Skargi skierowane do WIOŚ w Warszawie, do rozpatrzenia których właściwy był inny organ, również dotyczyły głównie niezadowolona z działań władz samorządowych, w większości szczebla gminnego, w zakresie ochrony środowiska w konkretnych sprawach.

Najwięcej skarg dotyczyło ochrony przed hałasem - 5 skarg (29,0%) oraz ochrony przed odpadami, czystości wód i gospodarki ściekowej i spraw różnych po 3 skargi (po 17,7%). Ochrony przyrody dotyczyły 2 skargi (12%), a ochrony powietrza 1 skarga (5,9%).

Załatwienie skarg we własnym zakresie polegało na szczegółowej analizie akt sprawy, wyjaśnieniu okoliczności faktycznych i prawnych uwarunkowań związanych z rozpatrywaną, konkretną sprawą. W kilku przypadkach po analizie uznano za niezbędne przeprowadzenie dodatkowych czynności kontrolnych i pokontrolnych, głównie w postaci wniosków do innych organów o podjęcie działań zgodnie z kompetencjami.

Sprawy szczególnie istotne były omawiane na spotkaniach organizowanych przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska z Kierownikami Delegatur WIOŚ w Warszawie oraz Naczelnika Wydziału Inspekcji z Kierownikami Działów Inspekcji w Delegaturach.

W 2014 r. nie było przypadku złożenia skargi osobiście.

Główną przyczyną skarg było niezadowolenie ze sposobu załatwienia sprawy, prowadzenia działań kontrolnych i uzyskanych efektów (innych niż oczekiwane przez skarżących).

WIOŚ w Warszawie w czasie prowadzonych kontroli najczęściej stwierdzał nw. nieprawidłowości:

- brak uregulowań formalno-prawnych w zakresie korzystania ze środowiska, w szczególności w zakresie gospodarki odpadami oraz emisji do powietrza,
- brak wymaganych prawem pomiarów emisji substancji i energii lub pomiary niespełniające wymagań prawnych,
- brak ewidencji wprowadzanych do powietrza substancji oraz ewidencji wytwarzanych odpadów lub ewidencje prowadzone nierzetelnie,
- brak naliczania i wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska,
- niewłaściwa eksploatacja urządzeń zabezpieczających środowisko przed zanieczyszczeniem,
- nieprawidłowości związane z eksploatacją urządzeń zawierających substancje kontrolowane,
- przekazywanie odpadów podmiotom nie posiadającym stosownych zezwoleń w zakresie gospodarki odpadami.

Główne przyczyny występowania nieprawidłowości:

- nieznajomość przepisów prawa i mała świadomość ekologiczna,
- zbyt częste zmiany przepisów prawnych,

- brak odpowiedniego nadzoru ze strony kierownictwa zakładu,
- słaba kondycja finansowa, utrudniająca finansowanie działań proekologicznych,
- priorytety dotyczące zagadnień ekonomicznych przed ekologicznymi.

Osoby odpowiedzialne za zaniedbania to właściciele i kierownicy jednostek organizacyjnych lub inne osoby przez nie wyznaczone.

W 2014r. w WIOŚ w Warszawie zarejestrowano łącznie **15** zdarzeń awaryjnych, w tym:

- **2** poważne awarie objęte obowiązkiem zgłoszenia do GIOŚ (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30.12.2002r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska),
- **13** poważnych awarii nie objętych obowiązkiem zgłoszenia do GIOŚ (spełniających definicję poważnej awarii zawartą w ustawie Prawo ochrony środowiska).

Ze zdarzeń zarejestrowanych w 2014r., w **10** przypadkach sprawy uznano za zakończone w zakresie działań dotyczących usuwania ich skutków.

Tradycyjnie już Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska oraz Kierownicy Delegatur uczestniczyli w spotkaniach z przedstawicielami administracji rządowej, samorządowej oraz podmiotami korzystającymi ze środowiska udzielając informacji dotyczących zmian w obowiązujących przepisach prawa, w tym o sankcjach karnych ze strony WIOŚ a także o nowych uprawnieniach i obowiązkach organów i podmiotów korzystających ze środowiska.